

բակեցին նոյնիսկ Յանձնաժողովի ան-
դամներու անունները, որոնց թիւը
տասը կ'անցնէր: Անկեղծ ըլլանք եւ
անվերապահ քիչ մըն ալ. բո՛ւ՛ք,
ո՛ւր է այս Մարմինը՝ որ կանչուած
էր արթնցնելու Հայ Յեղին բնազդը,
գոյութեան աննուած ոգին որ ան-
թեղուած կայծի պէս կը պլպլայ դեռ,
գարբու մոխիրներու տակէն:

Ո՛ւր մնաց այս Մարմինը, այո՛,
որ իբր թէ գիրը, լեզուն, Հայ կեան-
քը զօրացնելու համար պիտի ձեռ-
արկէր Յօնս մըն ալ հաստատել, ինչ
պէս ըրին Ռուսահայերը, ինչպէս կ'ը-
նեն դեռ:

Դժբախտաբար, հետզհետէ չափա-
զանց կը զարգացնենք մեր տեղային
կարողութիւններէն մէկը: Արդէն քըն-
նադատող, չհաւնող և յաւիտենակա-
նապէս առարկող ցեղ մըն ենք եղած,
չուրանանք ասիկա, ու այս օր մաս-
նաւորապէս կարծես կ'ածի, կ'ուռճա-
նայ մեր մէջ այդ կարողութիւնը: Եւ
հետզհետէ կը դառնանք նոր տեսակ,
նոր օրերու սիրացու ցեղ մը՝ որ միայն
խօսիլ գիտէ, խնդրել գիտէ, քննա-
դատել գիտէ, իսկ շատ քիչ՝ գործել:
Եթէ ընթերցողները չեն մոռցած պի-
տի յիշեն որ Յոր. կեղ. Յանձնաժո-
ղովը շատ յարմար ընտրութեամբ մը
կազմուած էր: Անոր մէջ կար և լու-
սաւորչական և՛ բողոքական և՛ կա-
թոլիկ: Անոր մէջ հոգեւոր, գրական,
վաճառական և մտաւորական դասա-
կարգերը զիրար կ'ամբողջացնեն տե-
սակ մը գունագեղ պէսպիսութեամբ,
սակայն ինչո՞ւ չկրցաւ գործել այդ
մարմինը, ինչո՞ւ լուծուեցաւ և եթէ
չի լուծուեցաւ ի՞նչ եղաւ: Որքան որ
կը յիշեմ այդ Յանձնաժողովին մէջ
խմբագիրներ ալ կային, մանաւանդ
հատ մը որ ամէն օր նոր քննադա-
տական տաշնորդող մը կը հրամցնէ
հանրութեան, ըլլայ ազգային կեանքի
նկատմամբ, ըլլայ պետական: Պիտի
ուզէինք հասկնալ թէ ինչո՞ւ այդ
քննադատները չկրցին գործել, խօս-
քէն աւելի արժէքաւոր և աւելի զը-
րական բան մը ընել: Գոնէ կը սպաս-
ուէր որ խօսքը արժեցուէր գործով:

Ազգը պիտի ուզէ անպայման հաս-
կընալ թէ ինչ եղաւ յանձնաժողովը,
որովհետեւ իրապէս մեծ պատասխա-
նատուութիւն մըն է որ կը ծանրա-
նայ անոնց վրայ, որոնք պէտք էր որ
զլուխ կանգնէին, պատրաստէին ու
չքեղօրէն տօնել ձեռնարկէին այս ան-
զուգական, աննախընթաց Յորելեան-
ները որոնց տօնախմբութիւնները մեզի
համար բաղաւորութիւններ են:

Ո՛չ մէկ ձայն, ո՛չ մէկ շշուկ:

Տնտեսական տագնապը պատճառ
մը չէր կրնար ըլլալ գործին լքումին,
պատերազմը բնաւ, հայկական գա-
ւառներու ամէն տօնէն աւելի ողորալի
վիճակը՝ երբէ՛ք: Իրանագիտութիւնը
չէր կրնար հակառակիլ տօնախմբու-
թիւն մը ընելու ձեռնարկին, հեռա-
տեսութիւնը, արուեստական ինքնա-
խաբէութիւնը գործ չէին կրնար ու-
նենալ անոր հետ: Հապա ինչո՞ւ, ին-
չո՞ւ այսպէս:

Ազգը կը փափաքէր որ մեռելու-
թեամբ չտօնէինք Յորելեանները,
մետասաներորդ ժամուն միայն ձա-
խաւեր կարգադրութեամբ և անչօրէն
չդիմաւորէինք զանոնք: Ազգը, Յեղին
ոգին չի կրնար ամառիլ որ իր պա-
տասխանատուները այսքան անխըղ-
ճօրէն, այսքան անտարբերօրէն վար-
ուին իրեն ամենէն նուիրական և ան-
մոռանալի յիշատակներուն հետ, իր
գոյութեան և քաղաքակրթութեան
այդ աղբիւրներուն հանգէպ:

Հայութիւնն ամբողջ կը փափաքէր
որ այս առիթով պարզ, ժողովրդային
լեզուով և զիւրամատչելի հրատարա-
կութիւններ ըլլային, պաշտօնական
Մարմիններու կողմէ և տարածուէին
ժողովրդային թոյր խաւերուն մէջ:
Հայութիւնը պիտի փափաքէր որ այս
պատեհութեամբ թրջահայ հարուստը
իր գրական ակադեմիանը բերէր
Յօնսին, թրջահայ միտքը իր բարո-
յական պրոպականտը որ խորաէր Յեղը
համակ և կոթող մը կանգնէր անա-
պակ ու վայելուչ:

ՍԱՀԱՆ - ՄԵՐՈՐ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆՆԵՐ

Ո՛Վ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

Մօտեցան հանդիսութիւններու օ-
րերը, օրեր՝ որոնք պէտք էր տար-
բեր խանդավառութիւններ արթնցը-
նէին մեր մէջ, հիմակուընէ. օրեր՝
որոնց ընդառաջ փութալու էինք բո-
լորովին տարբեր յոյզով և կարօտա-
գին խանդաղատանքով:

Բայց ո՛ւր են հաւաքական ջնձու-
թեան, հաւաքական պատրաստու-
թեան ու ազգային, սրտառուչ ու թե-
լազրական այն եռուզեռները, որոնք
արժանաւոր հոգեբուխ արտայայտու-
թիւններ ըլլային Հայ Յեղին գոյու-
թեան հոյակապ Յորելեաններուն հա-
մար: Լուռ է կեղրոնը, Պոլիսը, լռած
է Հայ միտքը, երբ իր յորելեանն է
որ պիտի տօնուի, և լուռ է մանա-
ւանդ մեր ազգային կեանքին միակ
պատասխանատուն, ներկայացուցիչը,
որուն «Պատրիարքարան» անունը
կուտան: Չէ՛, սակայն, Տեղապահ
Սրբազանին մետասաներորդ ժամու
չրջաբերականին վրայ թաղերու մէջ
պատրաստութիւններ չը տեսնուին
եղեր, կը գրեն թերթերը:

Եթէ չեմ սխալիր, երկու ամիսներ
և աւելի առաջ, թերթերը հրատա-